

Dimensiunea socială a reformei PCP

1. CARE ESTE DIMENSIUNEA SOCIALĂ A SECTORULUI PESCUITULUI ÎN UE?

Până în 2007 (conform ultimelor cifre complete disponibile), numărul total de locuri de muncă cu normă întreagă în sectorul pescuitului din UE (care include pescuitul de captura, acvacultura, prelucrarea și serviciile auxiliare pentru alte segmente) a fost de aproximativ 355 000. Segmentul pescuitului de captura a înregistrat aproximativ 145 000 (46%) de locuri de muncă, prelucrarea 137 000 (34%) și acvacultura 55 000 (16%). Serviciile auxiliare reprezentau restul de 4% (18 000 de locuri de muncă). Flotele costiere artizanale (nave mai mici de 12 m cu unelte fixe) reprezintă aproximativ 40% din numărul de locuri de muncă în sectorul capturilor și aproximativ 80% din navele de pescuit ale UE.

În comparație cu ansamblul economiei UE, sectorul pescuitului din UE reprezintă mai puțin de 0,2% din totalul forței de muncă a UE. Cu toate acestea, în unele state membre (de exemplu, în Grecia, 1,5%) sau în anumite regiuni (de exemplu, Galicia în Spania, 3%) sau comunități costiere (de exemplu Killybegs în Irlanda, 68%), acest sector reprezintă o importantă sursă de locuri de muncă. Perspectivele de evoluție a situației ocupării forței de muncă sunt negative, ca în majoritatea sectoarelor primare din UE: din 2002, ocuparea forței de muncă a scăzut cu 31% în segmentul capturilor și cu 16% în acvacultură. În sectorul prelucrării, ocuparea forței de muncă a scăzut doar cu 6,5%, deoarece această industrie se bazează din ce în ce mai mult pe importurile provenite din diferite state membre sau din țări terțe.

2. CE PROBLEME SOCIALE EXISTĂ ÎN SECTORUL EUROPEAN AL PESCUITULUI?

Pe lângă **reducerea ocupării forței de muncă** (în special în sectorul pescuitului de captura), evaluarea impactului reformei PCP a arătat că problema esențială este reprezentată de **atractivitatea scăzută** a sectorului, în special pentru noile generații de pescari. Un studiu recent efectuat în 24 de comunități costiere arată că flotele își completează din ce în ce mai greu echipajele cu personal local și bine calificat, trebuind să recurgă la străini sau, în cazul flotelor artizanale, să își continue activitatea dincolo de vârsta legală de pensionare.

Această lipsă de atractivitate se datorează atât salariilor relativ scăzute (în comparație cu locurile de muncă de pe uscat), cât și condițiilor de lucru extrem de grele și preocupărilor legate de siguranță. În plus, **numărul locurilor de muncă care depind de sectorul pescuitului se află în declin în majoritatea zonelor costiere**, unele fiind expuse riscului de a nu mai fi viabile pe viitor.

Mai mult decât atât, în Europa, activitățile din acvacultură au stagnat în ultimii ani și nu au reușit să furnizeze locurile de muncă atât de necesare în zonele europene interioare și costiere. Acvacultura are potențialul de a crea mai multe locuri de muncă atractive (media salariilor fiind mai ridicată și condițiile de muncă mai bune decât în pescuitul de captura), dar potențialul acestei activități nu a fost exploatat pe deplin în Europa.

3. CE S-AR ÎNTÂMPLA ÎN CAZUL ÎN CARE NU AR FI REFORMATĂ PCP?

Simulările realizate cu ocazia evaluării impactului reformei PCP arată că, în absența reformei PCP, declinul ocupării forței de muncă în cadrul segmentului capturilor va continua într-un ritm constant de 1-2% pe an, iar calitatea locurilor de muncă din punctul de vedere al salariilor și al siguranței va rămâne scăzută. O astfel de evoluție va avea efecte negative grave asupra viabilității celor mai vulnerabile comunități costiere.

4. CARE SUNT OBIECTIVELE SOCIALE ALE PCP REFORMATE?

Sustenabilitatea socială este unul dintre principalele obiective ale PCP, iar PCP reformată vizează îndeplinirea următoarelor obiective sociale pe termen mediu și lung:

- inversarea tendinței de scădere a ocupării forței de muncă în sectorul pescuitului, în special în sectorul pescuitului de captura;
- creșterea atractivității sectorului pescuitului și transformarea acestuia într-o sursă de locuri de muncă de înaltă calitate;
- asigurarea viabilității comunităților costiere prin promovarea creșterii economice și a creării de locuri de muncă;
- facilitarea tranziției spre un pescuit sustenabil;
- exploatarea, în sectorul acvaculturii europene interioare și marine, a potențialului de dezvoltare și de creare de noi locuri de muncă.

Toate instrumentele noii PCP ar trebui să contribuie la realizarea acestor obiective, dar principalul instrument al noii PCP în acest sens este noul Fond European pentru Pescuit și Afaceri Maritime (EMFF). Față de Fondul European pentru Pescuit (FEP), EMFF introduce o schimbare fundamentală în privința abordării finanțării din fonduri publice a sectorului de pescuit pentru că pune accentul pe acțiuni colective și pe viabilitatea zonelor costiere, și nu pe subvenții acordate flotelor de care ar beneficia în principal proprietarii de nave. Prin urmare, EMFF propune să se elimine majoritatea actualelor măsuri referitoare la flote, această parte a finanțării fiind utilizată pentru consolidarea viabilității economice a flotelor și a sectorului acvaculturii (inovare, valoare adăugată și comercializare), precum și pentru promovarea dezvoltării și a diversificării zonelor dependente de pescuit.

5. CUM SE VA INVERSA TENDINȚA DE SCĂDERE A OCUPĂRII FORȚEI DE MUNCĂ ÎN SECTORUL PESCUITULUI?

O condiție prealabilă pentru sustenabilitatea socială este atingerea, cât mai curând posibil, a obiectivului de sustenabilitate în domeniul protecției mediului. Simulările efectuate cu ocazia evaluării impactului reformei PCP arată că, odată ce vor fi atinse nivelurile MSY, nivelurile TAC vor crește, ajungând la o creștere globală de cel puțin 20% până în 2020. **O asemenea creștere semnificativă reprezintă un potențial pentru crearea de noi locuri de muncă în sectorul pescuitului de captura**, lucru pus în evidență de faptul că, potrivit simulărilor, numărul de locuri de muncă per navă va crește deja după 2017. Această tendință este, de asemenea, în concordanță cu experiența unor țări precum Noua Zeelandă, unde utilizarea de instrumente de gestionare care permit tranziția către un pescuit sustenabil, foarte asemănătoare cu cele propuse de reforma PCP, a dus, în final, la creșterea capturilor și, prin urmare, la ameliorarea utilizării capitalului și a forței de muncă în respectivele flote.

Acest lucru este confirmat și de propria experiență a UE, dat fiind că 13 stocuri UE sunt deja la nivelul MSY, pe care îl vor atinge și alte stocuri în unul sau doi ani. Acest lucru a permis creșterea TAC-urilor pentru 2012 (de exemplu, pentru stocul de hering din Marea Celtică, pentru stocul de cod din Marea Irlandei, pentru stocul de pește-pescar din Atlanticul de Sud-Vest și pentru stocul de hering din Marea Nordului, pentru a menționa doar câteva). Tocmai aceste creșteri ale TAC-urilor au contribuit în mod esențial la menținerea ocupării forței de muncă în acest sector și reprezintă o sursă semnificativă de venit suplimentar pentru pescari. Ca exemple, aceste creșteri pot reprezenta venituri suplimentare în valoare de 10 milioane EUR pentru pescarii de hering din Marea Celtică, de 13 milioane EUR pentru pescarii de cod din Marea Irlandei sau de 12 milioane EUR pentru pescarii de pește-pescar din Atlanticul de Vest. Cea mai mare creștere va fi înregistrată de pescarii de hering din Marea Nordului, al căror venit se poate dubla, ajungând la 212 milioane EUR, ca urmare a gestionării sustenabile a acestui stoc pentru a se atinge MSY în 2015.

Cu toate acestea, problema asociată obiectivelor MSY o reprezintă perioadă de tranziție dificilă, pe termen scurt fiind așteptate pierderi suplimentare ale locurilor de muncă din flotele UE caracterizate prin supracapacitate și dependente de stocurile afectate de

pescuitul excesiv, caracteristică valabilă pentru majoritatea stocurilor de pește ale UE. Noul EMFF va sprijini pescarii să navigheze de-a lungul acestei perioade de tranziție spre sustenabilitatea în domeniul protecției mediului. Totuși, datele de mai sus dovedesc clar că există o recompensă economică pentru dificultățile pe termen scurt și că aceasta merită de departe efortul depus pentru că, în plus, prosperitatea economică suplimentară va avea un impact pozitiv asupra tuturor zonele costiere din UE.

Creșterea capturilor și a producției din acvacultură va crea, de asemenea, **locuri de muncă suplimentare în sectorul prelucrării**. În acest sens, estimările arată că vor fi create în sectorul prelucrării cel puțin 4 500 de noi locuri de muncă, în special în zonele costiere dependente de pescuit.

Axarea mai puternică a PCP pe acvacultură ar trebui, de asemenea, să creeze locuri de muncă suplimentare în acest segment, cu condiția ca statele membre să acorde acvaculturii prioritatea cuvenită în contextul gestionării la nivel național a potențialelor situri interioare de acvacultură și a zonelor costiere. În plus, se preconizează că vor fi create locuri de muncă în cadrul actualei Axe 4 a FEP, care începe deja să dea roade și va continua să o facă până în 2015.

În cele din urmă, estimările făcute cu ocazia evaluării impactului EMFF, pe baza experienței Leader din care se inspiră axa 4, arată că **o mai mare axare pe pilonul dezvoltării teritoriale ar putea duce la crearea a aproximativ 12 500 de locuri de muncă în zonele costiere până în 2022**, atât în cadrul sectorului maritim, cât și în afara acestuia.

6. PRIN CE METODE S-AR PUTEA CREȘTE ATRACTIVITATEA SECTORULUI PESCUITULUI?

Îmbunătățirea atractivității, în special a sectorului pescuitului de captura, necesită acțiuni care să își propună, pe de o parte, creșterea veniturilor și a salariilor și, pe de altă parte, ameliorarea condițiilor de muncă, a formării și a siguranței.

Pescuitul din stocuri sustenabile ar conduce, de asemenea, la creșterea veniturilor și a salariilor: simulările efectuate cu ocazia evaluării impactului reformei PCP arată că **salariile medii vor înregistra, în cadrul reformei PCP, o creștere de aproape două ori**, în comparație cu eventualitatea absenței reformei.

Următoarele măsuri din cadrul EMFF au ca obiectiv **reducerea costurilor pescuitului sau creșterea veniturilor**:

- măsurile care facilitează tranziția către o PCP sustenabilă din punct de vedere ecologic: achiziționarea de unelte de pescuit selective, investiții în echipamente care să permită stocarea la bord a capturilor care ar fi fost aruncate înapoi în mare și investiții în infrastructurile portuare necesare pentru debarcarea capturilor nedorite etc.;
- sprijinul pentru comercializare și dezvoltarea întreprinderilor, prin care se urmărește ameliorarea veniturilor prin implicarea sporită în activitățile de vânzare și de promovare a propriilor produse; sprijinul pentru calitatea produsului, etichetare și certificare, precum și dezvoltarea de noi piețe;
- o mai bună organizare a pieței, prin acordarea unui sprijin mai important organizațiilor de producători și prin promovarea proiectelor colective realizate de organizațiile de pescari; precum și;
- axarea pe inovare în scopul de a promova produse și idei noi de-a lungul întregului lanț valoric;
- sprijinul în favoarea noilor activități desfășurate de către pescari care le-ar putea completa veniturile (implicarea în gestionarea siturilor Natura 2000, colectarea deșeurilor).

EMFF va fi, de asemenea, un instrument important pentru **ameliorarea condițiilor de**

muncă, a formării și a siguranței, sprijinind în acest sens:

- măsurile de securitate și sănătate în munca, care includ atât modernizarea la bordul navelor, cât și echipamentul individual de siguranță și care contribuie la îmbunătățirea condițiilor de muncă;
- consultanța profesională și formarea care vizează partenerii de viață ai pescarilor și care își propune să îi ajute în administrarea întreprinderii familiale de pescuit; precum și
- formarea profesională, recalificarea și învățarea pe tot parcursul vieții.

Toate aceste acțiuni ar trebui să îmbunătățească în mod semnificativ atractivitatea locurilor de muncă, în special a celor din sectorul pescuitului de captura. Cu toate acestea statele membre ar trebui să abordeze cu prioritate aceste acțiuni în cadrul programelor operaționale EMFF. Instrumentele reformei PCP oferă statelor membre destul loc de manevră pentru a defini și atinge obiectivele sociale, cu condiția ca preferințele naționale să nu pună în pericol potențialul reformei PCP de a atinge sustenabilitatea în domeniul protecției mediului pe termen scurt.

Pentru a spori mai mult atractivitatea sectorului, va fi necesar ca statele membre să ratifice cu rapiditate două convenții importante referitoare la pescari, și anume Convenția OMI C 188 privind munca în domeniul pescuitului și Convenția OMI privind standardele de pregătire a navigatorilor, de brevetare și de efectuare a serviciului de cart.

Comisia va da un impuls imediat sectorului acvaculturii, astfel încât să se depășească situația de stagnare care a caracterizat această activitate economică în UE în ultimii 15 ani. În această direcție, EMFF propune extinderea sferei acțiunilor eligibile pentru a se încuraja activitățile din acvacultură. Aceste acțiuni vor avea drept obiectiv îmbunătățirea competitivității și a viabilității crescătoriilor și se vor concentra, de asemenea, pe îmbunătățirea imaginii și a percepției consumatorilor, precum și pe planificarea individualizată a producției și a comercializării. De asemenea, în acest sector se vor încuraja noile forme de venit, prin promovarea produselor cu valoare mare, a dezvoltării piețelor de nișă, a acvaculturii interioare sau multitrofile etc., precum și respectarea într-o mai mare măsură a normelor privind mediul, sănătatea și bunăstarea animalelor. Operatorii din sectorul acvaculturii vor primi, de asemenea, sprijin pentru servicii de consultanță privind dezvoltarea activității economice, precum și pentru conversia la managementul de mediu și la acvacultura ecologică și prestarea de servicii de mediu.

Mai mult, statele membre ar trebui să contribuie la dezvoltarea acvaculturii europene prin intermediul simplificării administrative, prin garantarea repartizării apelor și a spațiului și prin facilitarea accesului noilor veniți în acest sector. Statele membre ar trebui, de asemenea, să aibă un rol activ în viitoarea metodă deschisă de coordonare, care poate fi un instrument puternic de dezvoltare a strategiei naționale.

7. Cum se va asigura viabilitatea pe termen lung a comunităților costiere?

EMFF se concentrează asupra oamenilor, în special asupra pescarilor artizanali, și a zonelor costiere dependente de pescuit.

Accentul pe pescarii artizanali este pus prin includerea unor măsuri specifice (cum ar fi serviciile de consultanță privind dezvoltarea afacerilor), printr-o intensitate mai mare a ajutoarelor și prin crearea de legături între alocarea financiară și ponderea acestor flote. Dincolo de EMFF, noua PCP va menține restricțiile actuale de acces în zona de 12 mile marine de la linia de bază și dispozițiile existente în legătură cu controlul, cum ar fi derogarea de la echiparea cu sistemul de monitorizare a navelor.

În ceea ce privește comunitățile costiere, EMFF se bazează pe succesul actualei axe 4 a FEP, prezentând mai multe opțiuni de finanțare a dezvoltării durabile a zonelor de pescuit, coordonarea opțională a EMFF cu sursele locale de finanțare disponibile în cadrul FEDER și FEADR, precum și o creștere a finanțării disponibile în total.

Strategiile integrate de dezvoltare locală ar trebui să devină un instrument de promovare, în zonele costiere, a unor noi posibilități de ocupare a forței de muncă, atât în cadrul, cât și în afara sectorului pescuitului. Potențialul acestei diversificări economice este vast și cuprinde crearea de locuri de muncă în noile sectoarele maritime în expansiune dinamică, precum turismul pentru pescuit și valorizarea patrimoniului cultural al pescuitului. În același timp, aceste strategii pot contribui la creșterea contribuției activităților pescărești și de acvacultură în cadrul economiilor locale prin acțiuni care vizează creșterea valorii acestora.

EMFF include, de asemenea, pentru prima dată, un pilon dedicat politicii maritime integrate (PMI), gestionat la nivel central. Punerea sa în aplicare va contribui la explorarea de noi posibilități de creștere economică și de creare de locuri de muncă în cadrul economiei maritime și a regiunilor costiere.

Statele membre pot, de asemenea, să ia măsuri suplimentare în cadrul FEP, prin direcționarea suplimentară către axa 4 pentru a accelera procesul de creare de locuri de muncă care a început deja în multe zone costiere.

În fine, o mai strânsă coordonare a finanțării UE – prin intermediul cadrului strategic comun, al contractelor de parteneriat și al dezvoltării locale plasate sub responsabilitatea comunităților – deschide noi posibilități pentru crearea de locuri de muncă în zonele dependente de pescuit. De exemplu, Fondul social european poate fi utilizat de pescari pentru reconversia profesională și pentru obținerea de noi competențe, în timp ce proiectele care vizează regenerarea urbană finanțate prin FEDER pot aduce beneficii directe comunităților costiere